

des fibrinolyzes par l'inhibiteur de Kunitz. — Gunstige ervaringen met dit polypeptide bij de bestrijding van fibrinolyse (waarnemingen bij 38 operaties bij patiënten met portale hypertensie).

H. MAMO en P. MORIN, *Le syndrome parkinsonien. Interprétations physio-pathologiques (II).*

J.-P. LEFÈVRE, *Les icères chroniques idiopathiques par altération de métabolisme de la bilirubine. Maladie de Dubin-Johnson et syndrome de Rotor.* — Samenvattend referaat.

M. PESTEL, *Le zona.* — Therapie bij herpes zoster.

A. JULLIARD, *Tumeurs articulaires.* — Overzicht.

R. ROY-CAMILLE, *Traitement par la mobilisation de la fracture récente du scaphoïde.* — Hoewel immobilisatie de beste resultaten geeft, kan onder omstandigheden mobilisatie eveneens tot goede consolidatie leiden.

SCHWEIZERISCHE MEDIZINISCHE WOCHENSCHRIFT. 91e Jrg. No. 7, 18 februari 1961. bl. 193-220.

S. MOESCHLIN, *Die heutige Behandlung der Hypertonie in der Praxis.* — Gedetailleerde en overzichtelijke bespreking.

J. C. SOMOGYI, *Aktuelle Ernährungsprobleme (Schluss).* — Het probleem van de antivitaminen wordt naar aanleiding van antistoffen tegen vitamine-B₁ uitvoerig besproken.

K. BERNHARD en H. J. BOLLAG, *Die Vitamin-B-Versorgung durch das Brot. Ein Beitrag zum Problem der Revitaminierung von Lebensmitteln.* — Sedert in Zwitserland het brood gevitaminiseerd wordt is het gehalte aan vitamine-B₂ van wittebrood van 0,2 mg tot 0,8 mg per 100 g brood gestegen.

P. STUCKI-VON MURALT, *Die chirurgische Therapie des Varicellenleidens, vor allem des postthrombotischen Syndroms.* — Didactisch overzicht.

J. FABRE, J.-CH. MOTTIRONI en M. LINDHEIMER, *Le traitement des douleurs ischémiques des membres inférieurs par le Niamid.* — Subjectief was het effect gunstig bij 14 van 22 patiënten; oscillometrisch werd geen verandering gezien.

SCHWEIZERISCHE MEDIZINISCHE WOCHENSCHRIFT. 91e Jrg. No. 8, 25 februari 1961. bl. 221-252.

H. R. MÜHLEMANN, *Phosphor und Cariesprophylaxe.* — Bespreking van diereproeven die een cariesprophylaxe door verhoogde orale toediening van anorganische fosfaten aantonen. Waarschijnlijk berust deze werking op een lokaal effect.

R. MARTIN DU PAN, *La croissance séculaire des enfants de Genève va-t-elle prendre fin?* — De omstreeks eind vorige eeuw begonnen toeneming in de gemiddelde lengte van de Europese bevolking blijkt zich nog steeds voort te zetten, zoals de schrijver bij jongens van 7 tot 10 jaar over de laatste tien jaar in Genève kon aantonen.

J. WELLAUER en M. S. DEL BUONO, *Das Peniskarzinom. Zürcher Erfahrungen aus den Jahren 1926-1959.* — Bespreking van radiotherapeutische (8), chirurgische (22) en gecombineerde behandeling (16 patiënten).

G. PANZRAM, *Die Glukoseverwertung bei perniziösen Anämien unter dem Einfluss der Vitamin-B₁₂-Therapie.* — Bij 14 onbehandelde lijdende aan pernicieuze anemie werd de glucosebelastingsproef voor, tijdens en na behandeling met vitamine-B₁₂ nagegaan waarbij bleek, dat deze bij de meesten vóór de therapie wat te hoog was en na de therapie vlakker werd. Tegelijkertijd nam het arterioveneuze verschil in glucoseconcentratie af.

W. GEISSBERGER, *Cymarin, ein oral wirksames k-Strophanthin.* — Bij een patiënte werd deze strofantine veel beter door de darm geresorbeerd dan de andere stoffen van deze reeks, zonder dat ze in werking verschildte.

INGEZONDEN

(Buiten verantwoordelijkheid van de Redactie; ter bespoediging van plaatsing behoudt de Redactie zich het recht voor, de stukken te bekorten).

TUBERCULINE-REACTIES

Collega SICKENGA (1961) stelt, dat het minder goed kwantificeerbaar zijn van de niet-intracutane reacties deze minder geschikt maakt voor epidemiologisch werk. Hierin ben ik het met hem eens, voorzover het wetenschappelijk onderzoek betreft. Voor de schoolgezondheidszorg is het echter voldoende, indien de toegepaste reactie op betrouwbare wijze de „omslagen” van negatief naar positief doet blijken. Het meer gespecialiseerde en gedifferentieerde onderzoek kan dan door de longarts gebeuren. Om deze reden acht ik het een zaak voor de schoolarts, uit te maken, welke reactie in de praktijk de minste beslommingen geeft en de minste tijd kost en deze dan voor dit massa-speurwerk toe te passen.

Literatuur: SICKENGA, F. N. (1961) *Ned. T. Geneesk.* 105, 339.

Amstelveen, 25 februari 1961

J. DIEPERSLOOT

Naar aanleiding van de opmerking van collega DIEPERSLOOT moge ik nog het volgende in het midden brengen:

Wanneer men in plaats van de mantoux-reactie een niet-intracutane tuberculine-reactie toepast, kiest men bewust van twee beschikbare onderzoekingsmethoden de minst gedifferentieerde. Dit zou volkomen verantwoord zijn, indien de fijnere methode dusdanig ingewikkelde bewerkingen meebracht, dat ze voor massawerk ongeschikt was. De praktijk heeft echter bewezen, dat dit niet het geval is. Zo wordt bv. in Nederland sinds 1955 ieder jaar de gehele lichte rekruten van ongeveer 45.000 man onderzocht met de mantoux-reactie met PPD. Ook bij het tuberculine-onderzoek op de scholen voor voortgezet onderwijs wordt de mantoux-reactie reeds in vrij grote omvang toegepast.

Het belang van het periodieke onderzoek van de schoolleerlingen overschrijdt m.i. het kader van de schoolgezondheidszorg; het kan beschouwd worden als een integraal onderdeel van de tuberculosebestrijding in het algemeen in het huidige epidemiologische stadium.

In dit verband kan men zich afvragen of de ex officio voor de tuberculosebestrijding aangewezen organen, de consultatiebureaus, niet a priori op een of andere wijze bij het school-tuberculine-onderzoek ingeschakeld dienen te worden, voorzover dit nog niet het geval is. Persoonlijk meen ik, dat dit inderdaad dient te geschieden; het zij gezegd met alle waardering voor hetgeen de schoolartsen tot dusver op dit gebied verricht hebben. Met enige goede wil moet het mogelijk zijn, een organisatievorm te vinden, die voor alle betrokkenen aanvaardbaar is.

's-Gravenhage, 15 maart 1961

F. N. SICKENGA

GENEZING VAN ACONITINE-VERGIFTIGING DOOR INTRAVENEUZE TOEDIENING VAN CALCII GLUCONAS EN MAGNESII SULFAS

Naar aanleiding van de casuïstische mededeling over een patiënte met aconitine-vergiftiging van collega S. W. BEGEMANN (1961) zou ik willen weten hoeveel deze patiënte woog.

Bij de vaststelling van de maximale doses in de farmacopee is zeker uitgegaan van een gemiddeld gewicht voor volwassenen. Naar mijn mening heeft deze vrouw, die ik bij een demonstratie gezien heb, waarschijnlijk nooit het gewicht van een volwassene gehad, zeker niet ten tijde van haar trigeminus-neuralgie.

De conclusie van collega BEGEMANN moet m.i. worden aangevuld met de opmerking, dat men ook bij volwassenen bij het voorschrijven of toedienen van een min of meer ge-

vaarlijk medicament altijd rekening moet houden met het lichaamsgewicht, zoals dat in de kindergeneeskunde gebruikelijk is.

Een tragische ervaring met een preparaat uit de morfine-reeks heeft mij dit 20 jaar geleden pijnlijk duidelijk gemaakt.

Literatuur: BEGEMANN, S. W. (1961) *Ned. T. Geneesk.* 105, 321.

Rotterdam, 22 februari 1961

B. HOOGVLIET

Inderdaad is het raadzaam, bij het toedienen van geneesmiddelen ook bij volwassenen rekening te houden met het lichaamsgewicht van de patiënt. Bovenbedoelde patiënte had bij haar opnemings gewicht van 41,3 kg bij een lengte van 1,50 m.

Rotterdam, 10 maart 1960

S. BEGEMANN

BERICHTEN BUITENLAND

Wereldberichten

Gelijkheid van rassen als onderwerp van hygiënische voorlichting. — De jaarvergadering van de Wereldgezondheidsorganisatie te New Delhi besloot, op voorstel van Irak en Saoedie-Arabië, bij de leden-staten erop aan te dringen, op de programma's van hygiënische voorlichting aan „instruction on social equality and non-discrimination” een plaats te geven (*WHO Press*, 24 februari).

De Wereldvereniging van Geneeskundigen. Vol-doening en teleurstelling. — In de *World medical Journal* (januari 1961, bl. 25) geeft de afgetreden (doch door het overlijden van Dr. HEINZ LORD nog niet opgevolgde) secretaris-generaal van de World Medical Association, Dr. LOUIS H. BAUER, een overzicht van hetgeen in de loop van 13 jaren werd bereikt. „We have not only brought the doctors of the world together in closer liaison — at least doctors of 56 countries — but what about the other objectives? We have done much to uphold the honour and dignity of the medical profession. This is evidenced by the Declaration of Geneva, the International Code of Medical Ethics, the twelve principles of Social Security and the assistance given certain member associations in their struggle for freedom of the profession.

We have acted as a forum for the discussion of international problems. This has occurred every year in the General Assembly discussions on Social Security, since 1950 in the scientific and editorial meetings; and most of all in the world conferences on medical education. We have distributed information through the *World medical Journal*, press releases, Secretary General's letters and documentation. In this area we have fallen far short of the ideal, because too often the information which is distributed stops with the delegates or in the offices of national secretaries. In many countries this information is not sent on to the profession at large. One has only to talk to doctors in various areas to find that they never heard of the World Medical Association”.

Engeland

Geneeskundige voorziening van het Gemenebest. — In het parlement toonde de arts EDITH SUMMERSKILL — sedert kort baronesse — zich niet voldaan over het geheel der sociale voorzieningen in het Gemenebest. De toestanden zijn ongelijk. In sommige delen van de wereld verspilt men zijn tijd met alledaagse klachten, in andere delen zijn grote aantallen van ernstig zieken zonder hoop op hulp. In Groot-Brittannië bevat een dokterslijst ten hoogste 3.500 namen, een aantal dat terecht als te veel wordt beschouwd.

Daarentegen telt men slechts één arts op 26.000 mensen in Sierra Leone, op 57.000 in Nigeria, op 10.500 in Kenya, op 15.900 in Uganda, op 8.140 in Noord-Rhodesië. „No doubt much good was done when our well meaning missionaries carried the Bible to distant lands; but today the rod of Aesculapius would prove a more formidable weapon” (*Lancet*, 4 maart bl. 514).

Geschiedenis van de malaria. — In de afdeling voor de geschiedenis der geneeskunde van de Royal Society of Medicine (*Proceedings*, 2 februari bl. 91) heeft MANSON-BAHR weer eens de „Malaria Story” verteld. Als schoonzoon van PATRICK MANSON en als beoefenaar van de tropische geneeskunde deed hij dit met kennis van personen en zaken. Een veelheid van gegevens brengt soms bezwaar mee. Van de geschiedenis der ontdekkingen op het gebied van de malaria is ook een wonderschoon hoofdstuk der epidemiologie samen te stellen, waarbij ere worde gegeven aan wie ere toekomt. Herinnering aan misverstand, wrijving en hatelijk kraakel kan dan in de archieven blijven.

Rusland

Reisindrücken. — Een Londense arts bereisde verleden jaar als correspondent van een zondagsblad gedurende vijf weken Rusland, de Oekraïne en de Kaukasus. Hij legde 10.000 mijlen af en „found a surprising amount of similarity, almost standardisation, among the doctors, their houses, and their equipment, in widely separated parts of the Union”. De huisvesting is bekrompen; de grote meerderheid beschikt slechts over een drie-kamerflat. Het geneeskundig peil is goed. Belangrijke besmettelijke ziekten zoals vlektyfus, pest, pokken, cholera en lepra zijn vrijwel bestreden. Men telt één arts (gezinsartsen en specialisten) op 450 inwoners; 75 pct der artsen zijn vrouwen. Geneeskundige opleiding is kosteloos, doch scheidt de verplichting, de eerste drie jaar in een afgelegen gebied te werken. Bij voldoende dichtheid der bevolking werken artsen in groepen van ongeveer acht, met de zorg voor 2500 tot 3000 inwoners. Er zijn vijf graden van salariering, afhankelijk van bekwaamheid, ervaring en leeftijd; bovendien worden, evenals in Engeland, individuele beloningen toegekend. Voortgezet onderwijs moedigt de overheid aan; elke 4 jaar heeft de arts recht op een betaald studieverlof van 6 maanden. Iedere arts wordt bijgestaan door een verpleegster en beschikt over een wagen met chauffeur. Specialistische onderzoeken gebeuren meestal in poliklinieken; röntgenfoto's en electrocardiogrammen worden ook thuis gemaakt (*Brit. med. J.* 25 febr., bl. 577).

Schootland

Bevolkingsonderzoek op tuberculose. — In de jaren 1957-1958 namen 1.844.368 personen (68 pct der bevolking) deel aan het röntgenonderzoek. In Edinburg, Glasgow, Aberdeen en Dundee bedroeg het percentage 76. Er werden 12.094 nieuwe gevallen opgespoord; 4328 betroffen actieve tuberculose (2.35 per 1000), de overigen (4.26 per 1000) bleven onder observatie. Twee-derden van de gevallen werden in Glasgow gevonden, vier-vijfden in het geheel der 4 steden. De meeste patiënten in actief stadium waren jonge vrouwen en oude mannen. Een aanvullend onderzoek deed men in Edinburg bij mensen die aan de eerste oproep geen gehoor hadden gegeven. De onderstelling dat deze groep van bijzonder belang zou zijn, bleek niet juist. De zeer hoge extra kosten waren niet in overeenstemming met de resultaten (*Lancet*, 4 maart, bl. 503).

Verenigde Staten

Congres voor de geschiedenis der wetenschappen. — Het Xth International Congress of the History of Science (technologie, wiskunde, natuurkunde, sterrekunde, scheikunde, natuurlijke historie, biologie, geografie, geologie,